

STORTINGET

Innst. 331 S

(2020–2021)

Innstilling til Stortinget
fra energi- og miljøkomiteen

Dokument 8:102 S (2020–2021)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Kari Elisabeth Kaski og Lars Haltbrekken om statlig vern av Ekebergsletta

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen ta initiativ til vern av Ekebergsletta.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åsmund Aukrust, Espen Barth Eide, Ruth Grung, Else-May Norderhus og Runar Sjøstad, fra Høyre, Liv Kari Eskeland, Stefan Heggelund, Aase Simonsen og Lene Westgaard-Halle, fra Fremskrittspartiet, Terje Halleland og Gisle Meininger Saudland, fra Senterpartiet, Sandra Borch og Ole André Myhrvold, fra Sosialistisk Venstreparti, Lars Haltbrekken, fra Venstre, lederen Ketil Kjenseth, fra Kristelig Folkeparti, Tore Storehaug, og fra Miljøpartiet De Grønne, Per Espen Stoknes, viser til Representantforslag 102 S (2020–2021) om statlig vern av

Ekebergsletta og til brev fra statsråd Sveinung Rotevatn av 25. februar 2021. Brevet er vedlagt innstillingen.

Komiteen viser videre til at Ekebergsletta er et verdifullt område for Oslos befolkning, men også for tilreisende i forbindelse med ulike arrangement og aktiviteter på og i tilknytning til Ekebergsletta og -skrenten. Allerede i 1937 sikret Oslo kommune store deler av Ekeberg som parkområde.

Komiteen merker seg at Oslo bystyre i vedtak av 16. desember 2016 ba byrådet starte en prosess med sikte på at Ekebergsletta skal vernes som landskapsvernområde etter kulturminneloven eller naturmangfoldloven. Videre merker komiteen seg at bystyret i sitt vedtak understreker at slikt vern ikke må skje på en måte som går på tvers av slettas formål som friluft- og idrettsarena, og at dette må videreføres på en måte som ikke bidrar til omfattende og kompliserte byråkratiske prosesser for frivillige arrangører.

I brev fra statsråd Sveinung Rotevatn understrekes det at det har vært avholdt flere møter mellom Oslo kommune og Klima- og miljødepartementet i sakens anledning. I et slikt møte mellom kommunen og daværende statsråd Ola Elvestuen høsten 2019 ble det pekt på at ordningen med statlig sikret friluftslivsområde trolig var best mulige farbare vei for å sikre interessene knyttet til Ekebergsletta.

Komiteen merker seg at byråd for byutvikling Arild Hermstad (Miljøpartiet De Grønne) i oppfølging av vedtaket i brev til bystyret 7. oktober 2020 informerte om at Ekebergsletta ikke tilfredsstillte kriteriene for å vernes som landskapsvernområde etter naturmangfoldloven, og pekte på at også Fylkesmannen (Statsforvalteren) anbefaler andre virkemidler for å ivareta verdiene på Ekeberg. Videre merker komiteen seg at heller ikke Byantikvaren mener området tilfredsstillte ver-

nekriteriene etter kulturminneloven. Dette er i tråd med brevet fra statsråd Rotevatn.

Komiteen viser til at byråd Arild Hermstad avslutter sitt brev til bystyrets organer med å fastslå at byrådet vil starte dialogen med Miljødirektoratet for å se nærmere på om, og i så fall hvordan, Ekebergsletta kan ivaretas som statlig sikret friluftslivsområde.

Komiteen erkjenner at veksten i Oslo setter friområder og grøntarealer under sterkt press. Dette understreker viktigheten av et godt og oppdatert planverk, slik at disse områdene kan skjermes og også i fremtiden være områder til glede og rekreasjon for store deler av befolkningen.

Ordningen med statlig sikret friluftslivsområde fungerer slik at kommuner og interkommunale friluftsråd kan søke Miljødirektoratet om økonomisk støtte til å sikre seg råderett over friluftslivsområder eller ferdselsårer gjennom kjøp eller bruksavtale. Slik kan viktige friluftslivsområder ivaretas og tilrettelegges for dagens og framtidige generasjoner.

Komiteen ser at byrådet i Oslo har uttalt at de er positive til å se på muligheten for å sikre Ekebergsletta som statlig sikret friluftslivsområde, men at slik søknad ennå ikke er sendt.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne viser til at det er opprettet dialog mellom byrådet i Oslo og Miljødirektoratet, og at det vil bli sendt en søknad fra Oslo kommune i nær framtid om å sikre Ekebergsletta som statlig sikret friluftslivsområde. Disse medlemmer mener Klima- og miljødepartementet må ta positivt imot en slik søknad og sikre at området tas vare på som statlig sikret friluftslivsområde.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, merker seg at representantforslaget ikke tar stilling til hvilken type vern en ser for seg på Ekebergsletta. Et vern som følge av ordningen med statlig sikret friluftslivsområde må derfor anses å være innenfor forslaget intensjon. Flertallet understreker at dette er en ordning som initieres fra lokale myndigheter, og at Stortinget således ikke er delaktig i en slik prosess. Flertallet anser valget av videre vernestatus for Ekebergsletta eventuelt å være en sak mellom lokale myndigheter og Miljødirektoratet.

Et annet flertall, alle unntatt medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne, anbefaler Stortinget ikke å vedta representantforslaget.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti mener Ekebergsletta er et viktig rekreasjonsområde for Oslos innbyggere. Ekebergsletta er et historisk viktig areal og et viktig naturområde for hele Oslo. Disse medlemmer undrer

seg over at forslagsstillerne fra Sosialistisk Venstreparti mener at regjeringen skal ta initiativ til vern av Ekebergsletta, når partiet selv har stemt for utbygginger i området i bystyret i Oslo. Videre er det gjort tydelig i dialog mellom Oslo kommune og klima- og miljøministeren at det er kommunen selv som må ta initiativ til å søke om at området blir et statlig vernet friluftslivsområde, og at denne søknaden må sendes fra kommunen til Miljødirektoratet. Disse medlemmer viser til at Klima- og miljødepartementet har oppfordret byrådet i Oslo, som Sosialistisk Venstreparti er en del av, til å sende en slik søknad, men at dette ennå ikke er blitt gjort.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at Ekebergsletta er et viktig område for fritids- og rekreasjonsaktiviteter. Sletteområdet er også svært viktig for idretten i Oslo, særlig gjennom foreningene KFUM og BSK, som begge har idrettsanlegg og klubblokaler ved Ekebergsletta. Sletta har gjennom mange år betydd mye for breddeidretten i både Oslo og landet for øvrig, ikke minst som vertskap for Norway Cup. Disse medlemmer mener statlig vern vil være negativt for denne aktiviteten.

Disse medlemmer mener det er den aktive bruken av området som først og fremst har sikret opprettholdelsen av Ekebergsletta slik den fremstår i dag. Sports- og idrettsaktiviteten har bidratt til at sletteområdet har hatt og har høy verdi for generasjoner av Oslofolk, og gjort det utenkelig for lokale myndigheter å regulere det til annet enn friområde. Disse medlemmer mener derfor at aktiv bruk er beste vern. Det er bruken som det må fokuseres på og legges til rette for, ikke begrensningene, slik forslagsstillernes fokus er.

Disse medlemmer ønsker av den grunn ikke et statlig vern av Ekebergsletta og støtter ikke representantforslaget. Rigide vernebestemmelser vil være til hinder for aktiv bruk av sletta og vanskeliggjøre opprettholdelsen av områdets verdi for alle som bruker det i forbindelse med idrett og friluftsliv.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne mener det er viktig å verne om de frie grøntarealene vi har, og vil understreke viktigheten av slike områder for befolkningen. Disse medlemmer mener Ekebergsletta er et slikt område med stor verdi som bør vernes også for framtida.

Disse medlemmer vil peke på at det stadig er ulike krefter som vil bygge på ulike deler av Ekebergsletta som i dag ikke er vedtatt utbygd. Disse medlemmer vil peke på at det er disse delene av Ekebergsletta forslaget omhandler, og ikke de delene som bystyret i Oslo tidligere har sagt at kan bebygges.

Disse medlemmer vil vise til at Høyre i Oslo bystyre har stemt imot statlig vern av Ekebergsletta. Dis-

se medlemmer finner det derfor merkelig at Venstre, som er for et slikt vern, velger å slå seg sammen med motstanderne av vernet i en kritikk av de som ønsker vern av Ekebergsletta. Disse medlemmer mener alle gode krefter som ønsker vern av Ekebergsletta, i stedet bør slå seg sammen for å få til nettopp det.

Disse medlemmer peker på at statlig vern er den beste måten å sikre at Ekebergsletta bevares på også for framtidige generasjoner.

Disse medlemmer viser til at det over lengre tid har vært en diskusjon om hvorvidt Ekebergsletta skal vernes gjennom et kommunalt eller statlig vern. Disse medlemmer mener det er viktig at alle partier som ønsker å bevare Ekebergsletta, kan finne sammen om et vedtak om vern som kan stå seg over tid og sikre Ekebergsletta for framtidige generasjoner.

Disse medlemmer mener det er et problem at det ikke finnes et sterkere vern for områder som Ekebergsletta. Disse medlemmer peker på at vern som landskapsvernområde gir et mye sterkere vern enn et vern som statlig sikret friluftslivsområde. Disse medlemmer mener man bør se på muligheten for å styrke vernet av grøntområder som ikke kvalifiserer til vern etter naturmangfoldloven eller kulturminneloven.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i samarbeid med Oslo kommune sikre Ekebergsletta som statlig sikret friluftslivsområde.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen i samarbeid med Oslo kommune sikre Ekebergsletta som statlig sikret friluftslivsområde.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:102 S (2020–2021) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Kari Elisabeth Kaski og Lars Haltbrekken om statlig vern av Ekebergsletta – vedtas ikke.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 13. april 2021

Ketil Kjenseth

leder

Ole André Myhrvold

ordfører

**DET KONGELEGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT**

Statsråden

Energi og miljøkomiteen Stortinget
Stortinget
0026 OSLO

Dykkar ref

Vår ref

Dato

21/584-

25. februar 2021

Svar på representantforslag 102 S (2020-2021) om statleg vern av Ekebergsletta

Eg viser til brev frå Energi- og miljøkomiteen 18. februar 2021 om representantforslag 102 S (2020—2021) om statleg vern av Ekebergsletta.

Ekebergsletta og skogsområda rundt har kvalitetar både for idrett, friluftsliv, naturopplevingar og kulturhistoriske opplevingar. Store delar av skogen nær Ekebergsletta er viktig for naturmangfald og er verna som naturreservat (Ekebergskrånningen naturreservat).

Eg er einig med kommunen og representantane Haltbrekken og Kaski om at dette flotte området bør bevarast for ettertida. Likevel er det lite truleg at Ekebergsletta kvalifiserer til vern etter naturmangfaldlova. For det første skal vern etter naturmangfaldlova bidra til å nå minst eitt av måla for vern som er nemnt i naturmangfaldlova § 33. For det andre har kvar vernekategori særskilte vilkår for vern. For kategorien landskapsvernområde er vilkåra i § 36:

"Som landskapsvernområde kan vernes natur- eller kulturlandskap av økologisk, kulturell eller opplevelsesmessig verdi, eller som er identitetsskapende. Til landskapet regnes også kulturminner som bidrar til landskapets egenart."

Det er lite truleg at Ekebergsletta tilfredsstiller desse krava.

Representantane grunngir forslaget blant anna med at Ekebergsletta blir brukt til sportslege aktivitetar og kulturaktivitetar. Dette ligg klart utanfor mål for vern i § 33. Eg er også i tvil om Ekebergsletta har andre kvalitetar som vil bidra til å nå måla for vern i § 33.

Fylkesmannen gav ei vurdering av dette i august 2019, der dei uttalte at dei vil tilrå kommunen å finne andre verkemiddel enn landskapsvernområde for å bevare verdiane

Ekebergsletta har, og som er viktige for biologisk mangfald, kulturmiljø, idrett, friluftsliv og naturoppleving. Fylkesmannen grunngir dette med kriteria for landskapsvern, jf. nml § 36, og dei ønska og planane kommunen har for bruk og vidareutvikling av området. Eg er einig i denne vurderinga.

Kulturminnelova kan brukast for å ta vare på naturverdiar og kulturhistoriske verdiar, jf. § 20 i kulturminnelova. Dette inneber at det for kulturmiljø er mogleg å frede naturelement når det bidreg til å skape området sin eigenart. Ekebergsletta vil truleg ikkje tilfredsstillende krava til freding som kulturmiljø etter kulturminnelova, då naturverdiane og dei kulturhistoriske verdiane ikkje har dei samanhengane som grunngir ei kulturmiljøfreding.

Klima- og miljødepartementet har dei seinare åra hatt fleire møte med Oslo kommune om vern og ivaretaking av Ekebergsletta. I møte hausten 2019 mellom dåverande statsråd Ola Elvestuen og byråd for byutvikling Hanna E. Marcussen, formidla departementet til kommunen at Ekebergsletta truleg ikkje kvalifiserer til vern etter naturmangfaldlova. Det blei likevel peikt på at området truleg varetek krava for å bli eit statleg sikra friluftslivsområde.

Kommunen var positive til statleg sikring som friluftslivsområde, og Oslo kommune v/byråd for byutvikling Hanna E. Marcussen oppmoda i brev av 29. mai 2020 departementet om å vurdere om Ekebergsletta kan bli eit statleg sikra friluftslivsområde. Samtidig bad byråden om eit møte med departementet.

Departementet hadde på denne bakgrunnen eit møte med politisk leiing i Oslo kommune i august 2020. Konklusjonen på møtet var at kommunen skulle sende ein søknad om at Ekebergsletta, eventuelt også med delar av omkringliggjande skogsområde, blei sikra som statleg sikra friluftslivsområde.

Statleg sikring som friluftslivsområde er ei ordning som har eksistert sidan 1958, og som har resultert i at ca. 2200 friluftslivsområde rundt i heile landet er varig sikra til friluftsliv. I dette tilfellet vil sikringa innebere at kommunen sender ein søknad til Miljødirektoratet, der dei søker om at Ekebergsletta får status som statleg sikra friluftslivsområde. Eigarskapet til området vil då framleis liggje hos kommunen eller annan grunneigar, men det blir tinglyst eit hefte på området, som innbeber at området ikkje kan omdisponerast utan etter samtykke frå staten ved Miljødirektoratet.

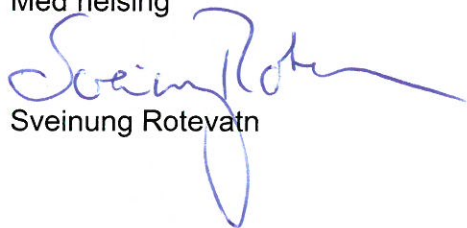
Sjølv om området blir statleg sikra friluftslivsområde, vil dagens bruk til idrett og friluftsliv kunne fortsetje som i dag. Kommunen har førebels ikkje sendt ein søknad om statleg sikring til departementet eller Miljødirektoratet.

Det er dermed ikkje riktig at ballen ligg hos regjeringa, slik som representantane Haltbrekken og Kaski skriv. Ballen ligg no derimot hos kommunen, og eg avventar at kommunen vil sende ein søknad om statleg sikring av Ekebergsletta som friluftslivsområde.

Det er svært lite som talar for at området kvalifiserer til vern etter naturmangfaldlova.

Eg vil derfor rå i frå at Stortinget vedtek forslaget.

Med helsing

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Sveinung Rotevatn', with a long horizontal flourish extending to the right.

Sveinung Rotevatn

